BEANTWOORDING schriftelijke vragen AB vergadering 21 oktober 2026

Vragen van: Fractie geborgd Natuurterreinen

Beantwoording van: Dagelijks Bestuur

d.d.: 15 oktober 2026

Onderwerp: agendapunt 7. KRW

Vraag 1
Inleiding: De doelen uit de KRW per 2027 gaan we niet halen. In de beoogde besluitvorming wordt (voor een substantieel aantal waterlichamen) voor het vervolg uitgegaan van een minder verstrekkend doel, door een op-topping bij het doelcriterium Goed Ecologische Potentieel (GEP) met – wat in de stukken genoemd wordt- “natuurlijke achtergrondconcentraties”. Die op-topping wordt, naar wij hebben begrepen, gemotiveerd met de vaststelling dat het weinig zinvol en niet haalbaar is om doelen na te streven die verder gaan dan de van nature in grond en water al voorkomende stoffen. Onze vragen richten zich op een beter begrip van de noodzaak, impact en duur van deze op-topping. Vraag 1: Om welke bronnen van achtergrondconcentraties, nutriënten, welke emissies gaat het, althans op welke bronnen heeft de op-topping betrekking?
Antwoord 1
Algemeen: De term ‘op-topping’ doet geen recht aan de aard van de doorgevoerde technische doelaanpassing. Er is geen sprake van een ‘op-topping’, maar van een technische correctie om de doelen beter aan te laten sluiten bij de feitelijke omstandigheden in het watersysteem. De oorspronkelijke GEP-waarden zijn primair gebaseerd op watertypen en houden onvoldoende rekening met gebied specifieke factoren zoals bodemkenmerken, kwelintensiteit en hydrologische omstandigheden. De technische doelaanpassing voorziet in een betere aansluiting van de doelen op deze systeemkenmerken. Dit is conform de Handreiking KRW-doelen, uitgegeven door Stowa (2018). De doorgevoerde technische doelaanpassing staat los van verwacht doelbereik in 2027 of de volgende planperiode. De doelaanpassing neemt de resterende opgave niet weg; ook voor deze waterlichamen blijft sprake van een forse verbeteropgave. Waar in de vragen wordt gesproken over ‘op-topping’ is geantwoord vanuit de correcte term ‘technische doelaanpassing’. *Antwoord 1:* Er is een technische doelaanpassing doorgevoerd voor fosfor. Dit is gedaan in 6 van de 15 waterlichamen. Deze technische doelaanpassing is uitsluitend doorgevoerd wanneer de natuurlijke achtergrondconcentratie hoger is dan het huidige doel, waardoor het huidige doel feitelijk onhaalbaar is. <u>Bepaling van de natuurlijke achtergrondconcentratie:</u> Met behulp van het waterkwaliteitsmodel van Waterschap Noorderzijlvest is voor al onze waterlichamen de natuurlijke achtergrondconcentratie van fosfor bepaald. Daarbij is per bron onderscheid gemaakt naar herkomst en is bepaald wat de waterkwaliteit in een natuurlijk systeem zou zijn. Bronnen die zijn aangemerkt als *natuurlijk* (bijvoorbeeld uit- en afspoeling van

natuurgronden, kwel en neerslag) of als *deels natuurlijk* (zoals nalevering vanuit de waterbodem) zijn hierin meegenomen.

Deze doelaanpassing heeft uitsluitend betrekking op het deel van de fosforbelasting dat van nature aanwezig is in het watersysteem. De doelaanpassing neemt de resterende opgave niet weg; ook voor deze waterlichamen blijft sprake van een verbeteropgave.

Vraag 2
In het GEP wordt – is althans de bedoeling- de normale natuurlijke toestand en gebruik voor menselijke activiteit van de betreffende omgeving al meegenomen. Waarom is het dan nodig hiervoor een aparte op-topping toe te passen?
Antwoord 2
Er is geen sprake van op-topping, het is noodzakelijk de doelen technisch aan te passen omdat het GEP onvoldoende rekening houdt met gebiedsspecifieke omstandigheden. Bij een aantal waterlichamen in ons beheergebied blijkt de natuurlijke achtergrondbelasting voor fosfor hoger te zijn dan waarvan in de landelijke normering wordt uitgegaan. Door deze natuurlijke achtergrondbelasting afzonderlijk te verwerken wordt het doel beter afgestemd op de feitelijke kenmerken van het watersysteem. Het gaat daarbij om een technische correctie binnen de bestaande KRW-systematiek en niet om een verlaging van de ambitie. Het verwerken van de achtergrondconcentratie in het GEP is conform de Handreiking KRW-doelen (STOWA 2018).

Vraag 3
Ligt de onderzoeksrapportage van de WUR uit september 2023 “Bronnenanalyse nutriënten waterlichamen Noorderzijlvest” (mede) ten grondslag aan voormelde op-topping?
Antwoord 3
Nee, de WENR-studie (WUR) bevestigt alleen het beeld dat er sprake is van verhoogde achtergrondbelasting in delen van ons beheergebied. Voor de daadwerkelijke berekening van de achtergrondconcentraties en de technische doelaanpassing is gebruikgemaakt van het meer gedetailleerde waterkwaliteitsmodel van Waterschap Noorderzijlvest. Het waterkwaliteitsmodel is een computermodel dat gebruikt wordt om de hydrologie en waterkwaliteit in het beheergebied van waterschap Noorderzijlvest te berekenen. Hiermee wordt de waterbeweging gekoppeld aan wat er met de stoffen in het water gebeurt (verspreiden, verdunnen, afbraak, opname etc.). Door gebruik te maken van dit model is de achtergrondbelasting nauwkeuriger in beeld gebracht.

Vraag 4

Als het antwoord op vraag 3 bevestigend is: worden dan in de context van voormelde op-topping de volgende bronnen door u beleidsmatig als natuurlijk beschouwd of gaat het hier volgens u om (oorspronkelijk) antropogene bronnen? Voorzover u de bronnen als natuurlijk beschouwd, verzoeken wij om een motivering daarvan, met name ook of en als - en dan: waarom - u daarin afwijkt van de KRW.

-directe atmosferische depositie

-uitspoeling uit stedelijk groen (parken, sportvelden,

-af- en uitspoeling vanaf landbouwpercelen en cultuurgronden die niet (meer) door bemesting gedreven worden

-af- en uitspoeling van nutriënten uit natuurgronden

-inlaat van rijkswateren

Antwoord 4

Zoals aangegeven bij vraag 1 en 3, is voor de berekening van de achtergrondconcentratie niet uitgegaan van de WENR-rapportage uit 2023.

Voor de classificatie en berekening van de achtergrondconcentratie met het waterkwaliteitsmodel van Noorderzijlvest is aangesloten bij de landelijke systematiek (Handreiking doelafleiding STOWA, 2018). Van een afwijking van de KRW-systematiek is geen sprake.

Het centrale uitgangspunt in de bepaling van de natuurlijke achtergrondbelasting is geweest welke emissies komen eruit een natuurlijk watersysteem. De genoemde bronnen in de vraag zijn als volgt meegenomen:

- **Directe atmosferische depositie (neerslag)** wordt voor 100% als natuurlijk beschouwd.
- **Af- en uitspoeling van nutriënten uit natuurgronden** wordt voor 100% als natuurlijk beschouwd.
- **Uitspoeling uit stedelijk groen (parken en sportvelden)** valt binnen de categorie onverhard stedelijk. Hiervoor wordt een beperkt niet natuurlijk aandeel gehanteerd van 11% fosfor.
- **Af- en uitspoeling vanaf landbouwpercelen en cultuurgronden die niet (meer) door bemesting worden beïnvloed**. Op basis van resultaten uit het Landelijk Waterkwaliteitsmodel (LWKM) wordt voor onverhard akkerbouwgebied uitgegaan van een niet natuurlijk aandeel van 4% en voor onverhard grasland bedraagt dit niet natuurlijke aandeel 26% voor fosfor.
- **Inlaat van Rijkswateren** valt onder externe aanvoer. Voor het externe aanvoerwater is uitgegaan van de GEP-waarde van het leverende waterlichaam of, indien de actuele concentratie lager is, van de gemeten concentratie. Deze bron wordt niet als antropogeen aangemerkt bij de bepaling van de natuurlijke achtergrondconcentratie.

Bovenstaande verdeling is gebaseerd op de landelijke systematiek en de uitgangspunten van het Noorderzijlvest-model.

Vraag 5

Zijn de door ons in de vorige vraag genoemde bronnen de hoofdzakelijk relevante bronnen voor de op-topping?

Antwoord 5

Op basis van de uitgevoerde berekeningen zijn met name natuurterreinen en het natuurlijke deel van de emissie van landbouwgronden bepalend voor de verhoogde achtergrondbelasting binnen het beheergebied van Waterschap Noorderzijlvest. In de gebieden waar de natuurlijke achtergrondconcentratie is verhoogd, is sprake van zeer voedselrijke minerale kleibodems. Door natuurlijke bodemprocessen, bodemafbraak en kwel, komen de nutriënten vanuit deze bodems in het oppervlaktewater terecht.

Vraag 6

In de voormelde onderzoeksrapportage van de WUR uit 2023 wordt expliciet geconcludeerd dat (ook) de belasting door emissies/ nutriënten uit de hiervoor onder vraag 4 genoemde bronnen verminderd kunnen worden met helofytenfilters, brede bufferstroken of regelbare drainage (bij landbouwgronden), terwijl naar verwachting de atmosferische stikstofdepositie zal worden beïnvloed door nationale beleidsmaatregelen om depositie te verminderen. Deelt u deze conclusies en hoe worden deze voorgestelde maatregelen meegenomen in de vaststelling van (de mate van) de voorgestelde op-topping.

Antwoord 6

Nee, deze mogelijke toekomstige emissiereducties zijn niet meegenomen bij de technische doelaanpassing.

Bij de bepaling van de natuurlijke achtergrondconcentratie wordt uitgegaan van de huidige gebiedskenmerken en functies. Daarbij wordt voor agrarische gronden uitsluitend rekening gehouden met het natuurlijke aandeel van de uit- en afspoeling. Antropogene bijdragen, zoals emissies die samenhangen met bemesting, zijn buiten beschouwing gelaten. Daarmee wordt al een substantiële correctie toegepast richting een natuurlijke situatie, binnen de randvoorwaarde dat wordt uitgegaan van behoud van de huidige functies in het gebied.

Maatregelen zoals helofytenfilters, bufferstroken, regelbare drainage of toekomstige reducties van atmosferische depositie maken geen onderdeel uit van de berekening van de natuurlijke achtergrondconcentratie en de daaruit voortvloeiende technische doelaanpassing. We houden hiermee de landelijke lijn aan.

De technische doelaanpassing is daarmee gebaseerd op de huidige situatie en de landelijk vastgestelde uitgangspunten voor functiebehoud.

Vraag 7

Wordt door u de op-topping als een tijdelijke maatregel beschouwd, bijvoorbeeld om in 2027-2033 haalbare doelen te stellen, waarna het doel zo mogelijk weer scherper kan worden gesteld, of ziet u het doel “GEP + natuurlijk” als beoogd einddoel?
Antwoord 7
De technische doelaanpassing is geen tijdelijke maatregel. De doelen die via de technische doelaanpassing zijn vastgesteld, vormen de KRW-doelen voor de vierde stroomgebiedbeheerplanperiode (SGBP-4). Door rekening te houden met de natuurlijke achtergrondbelasting sluiten deze doelen beter aan bij de natuurlijke kenmerken van het watersysteem. De KRW kent een zesjarige plan- en evaluatiecyclus. Bij iedere planperiode worden de doelen en onderliggende uitgangspunten opnieuw beoordeeld op basis van de dan beschikbare kennis en methodieken. Indien nieuwe inzichten daartoe aanleiding geven, kunnen de doelen worden aangepast. De huidige doelen zijn daarom niet bedoeld als tijdelijke tussenstap, maar zijn gebaseerd op de best beschikbare kennis en de landelijk vastgestelde methodiek.